

Bijdragen voor Het Laatste Woord kunt u sturen aan Het Laatste Woord, Postbus 433, 1000 AK Amsterdam of aan hetlaatstewoord@parool.nl. Bijdragen mogen niet langer zijn dan zeshonderd woorden. De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten.

het laatste woord

Migranten Europese landen willen niet weten hoeveel doden er aan de grenzen vallen

Het Italiaanse marineschip Chimera bracht op 30 juni 350 migranten aan land in de haven van Pozallo op het eiland Sicilië.

FOTO GIOVANNI ISOLINO/AFP

De zee wordt onneembare grens

De Italiaanse marine deed lang haar best zo veel mogelijk migranten van zee te redden. Die tijd lijkt voorbij. Het gaat nu vooral om het bewaken van de grenzen, schrijven Theodore Baird en Thomas Spijkerboer.

Dit jaar zijn op de Middellandse Zee waarschijnlijk al meer dan drieduizend migranten omgekomen. De Internationale Organisatie voor Migratie schat dat sinds het jaar 2000 al meer dan veertigduizend migranten op weg naar de EU zijn verdronken.

De schattingen zijn fragmentarisch en niet erg betrouwbaar. Het werkelijke aantal grensdoden is onderwerp van debat in wetenschap en politiek. Europese staten zijn er niet happig op gegevens hierover te verzamelen en bekend te maken, omdat het groeiende aantal slachtoffers de menselijke kosten van het migratiebeleid erg tastbaar maakt. Het Europese migratiebeleid lijkt bij te dragen aan de groei van het aantal doden.

Twee voorbeelden kunnen dat illustreren. Op 27 maart 2011 ontvluchtte

een boot met 72 migranten de Libische hoofdstad Tripoli. De brandstof raakte op, en de boot dreef veertien dagen op zee. Er waren negen overlevenden. Zij vertelden dat ze noodsignalen hadden uitgezonden, dat een legerhelikopter hun noodrantsoenen had toegeworpen en dat een kustwachtvliegtuig hen had opgemerkt. Geen van hen redde de opvarenden. Deze *left to die boat* is het symbool geworden van de nalatigheid van Europese staten bij het helpen van mensen die op zee in nood zijn.

Een tweede voorbeeld: de Italiaanse marine begon in oktober 2013 aan de grootscheepse reddingsoperatie Mare Nostrum, na de ramp op 3 oktober waarbij 366 mensen voor de kust van het eiland Lampedusa waren verdronken. Deze operatie, waarbij ruim 150.000 mensen werden gered, wordt nu vervangen door de veel beperktere operatie Triton, die wordt

gecoördineerd door Frontex (het Europese agentschap voor grensbewaking). Het budget voor Triton bedraagt minder dan een derde van dat van de Italiaanse operatie. De Britse regering weigerde zelfs daaraan bij te dragen.

Frontex heeft laten weten dat Triton gaat om grensbewaking, het opsporen van migranten en smokkelaars. Het redden van levens staat op het tweede plan. Deze volgorde, grensbewaking eerst, mensenlevens op de tweede plaats, is veelzeggend.

De urgentie van de kwestie wordt nog eens onderstreept met het tot zinken brengen van een boot met migranten voor de kust van Libië op 30 oktober 2014 (waarschijnlijk toen de boot geramd werd door smokkelaars), en door het zinken van de *Torun* op de Zwarte Zee bij Istanboel op 3 november, waarbij vrijwel alle opvarenden omkwamen.

Naar het zich laat aanzien blijft het aantal migranten dat omkomt groeien. Tegelijkertijd gaan Europese regeringen steeds meer aarzelen om migranten te redden. Ze geven zich geen rekenschap van het aantal doden en doen weinig tot niets om de omgekomenen te identificeren.

Waarom gaan migranten de zee op? Hoe wordt hun dood vastgelegd? Waarom worden ze maar zelden geïdentificeerd? Wat is hierover bekend uit wetenschappelijk onderzoek? Is er verband tussen Europees beleid

en het groeiende aantal doden op de Middellandse Zee? Het zijn prangende vragen, die door Europese regeringen halsstarrig worden genegeerd. Het is hoog tijd hierover empirische gegevens te verzamelen. Dan kan over deze kwestie een debat gevoerd worden dat gebaseerd is op feiten in plaats van op politieke prioriteiten.

Woensdag wordt in De Nieuwe Liefde, Da Costakade 102, Amsterdam, een bijeenkomst gehouden over deze kwestie.

Theodore Baird is postdoctoraal onderzoeker aan de faculteit rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Thomas Spijkerboer is hoogleraar migratierecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam.